

Dziewiąta edycja badania opinii mieszkańców Małopolski

Ochrona zdrowia, świadomość ekologiczna, ekonomia społeczna, digitalizacja kultury, media społecznościowe - to zagadnienia, które znalazły się w 9 edycji "Badania opinii mieszkańców Małopolski 2019".

Małopolanie wypowiedzieli się w kwestii czynników wpływających na stan zdrowia, wykonywania badań kontrolnych i profilaktycznych, ocenili stopień zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania, podzielili się wiedzą na temat ekologii i podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska. W badaniu znalazła się też tematyka ekonomii społecznej oraz znajomość oferty przedsiębiorstw społecznych. Zbadano potrzeby i preferencje dotyczące korzystania ze zdigitalizowanych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz jak Małopolanie korzystają z mediów społecznościowych.

Jedną z najważniejszych spraw poruszonych w badaniu była ochrona zdrowia i świadczenia profilaktyczne. Tematy zdrowotne, a zwłaszcza profilaktyka zajmują od tygodni wiele miejsca w życiu społecznym, a także w mediach, szczególnie w obliczu trwającej obecnie epidemii Covid-19. Chociaż badanie zostało przeprowadzone kilka miesięcy przed pandemią, to można w nim znaleźć wiele ciekawych opinii na temat ogólnej kondycji zdrowia Małopolan.

Zdrowie tak, badania niekoniecznie

Według 64% badanych Małopolan czynnikiem, który w największym stopniu determinuje stan zdrowia ludności jest styl życia (np. aktywność fizyczna, sposób odżywiania, odpoczynek). Najmniejsze znaczenie według badanych ma dostęp do opieki zdrowotnej (1/4 deklaracji). Czy zatem Małopolanie przywiązują wagę do profilaktyki i badań kontrolnych zanim zaczną chorować?

Okazuje się, że mieszkańcy regionu najczęściej wykonują badania kontrolne dopiero w przypadku wystąpienia niepokojących objawów (55,7% opinii) oraz na zlecenie lekarza (40,1%). Największą systematycznością w wykonywaniu badań kontrolnych mogą pochwalić się mieszkańcy Krakowa, ponieważ ponad 40,0% odpowiedziało „robię to systematycznie”. Najmniej deklaracji padło ze strony respondentów z podregionu sądeckiego - 28,9%, a także osób młodych między 18-24 rokiem życia.

Wykres 1. Lista najczęściej wykonywanych przez Małopolan badań kontrolnych w ciągu ostatnich dwóch lat (%)

Niemal 85,0% respondentów deklaruje jednak, że w ciągu ostatnich dwóch lat wykonało tzw. badania podstawowe (m.in. morfologię krwi, OB czy badanie moczu). Ponad 3/4 z nich poddało się badaniu ciśnienia tętniczego krwi, a co znamienne to właśnie nadciśnienie tętnicze jest wskazywane jako jedna z najczęstszych dolegliwości wśród pytaných mieszkańców Małopolski (1/4 respondentów).

Jeśli chodzi o badania dedykowane kobietom, to ponad 68,0% Małopolanek przyznaje, że w ostatnich dwóch latach wykonywały badania cytologiczne, 65,4% wykonało USG ginekologiczne, ale tylko 44,1% wskazało, że w tym czasie wykonywało USG piersi lub mammografię. Nieco gorzej wygląda sytuacja wśród mężczyzn bowiem w ciągu ostatnich dwóch lat badanie prostaty wykonało mniej niż 1/4 respondentów płci męskiej.

Czyste powietrze nadal w deficycie

Według niezależnych danych, zanieczyszczone powietrze zwiększa ryzyko występowania wielu chorób m.in. układu oddechowego i krążenia. Małopolanie również zwracają uwagę na fakt i są świadomi tego, że środowisko zewnętrzne (np. jakość powietrza, warunki pracy) mogą istotnie wpływać na stan zdrowia. Tymczasem Małopolska, mimo wielu wysiłków skierowanych na proekologiczne rozwiązania, nadal boryka się z problemem zanieczyszczonego powietrza. Aż 60,0% badanych Małopolan ocenia stopień zanieczyszczenia powietrza w swoim miejscu zamieszkania jako „bardzo duży” lub „duży”. Na ten problem szczególną uwagę zwracają mieszkańcy Krakowa, bo aż połowa z nich uważa, że w ich miejscu zamieszkania występuje „bardzo duże” zanieczyszczenie powietrza. Odmiennego zdania są mieszkańcy podregionu nowotarskiego, tam tylko 4,4% uważa, że stan powietrza jest zły.

Mapa 1. Ocena dotycząca poziomu zanieczyszczenia powietrza w miejscu zamieszkania (%)

Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku wśród Polaków na zlecenie Ministerstwa Klimatu, jedynie 1/3 obywateli w skali kraju podejmuje działania na rzecz ochrony swojego zdrowia, związane z jakością powietrza w miejscu ich zamieszkania. By chronić swoje zdrowie Małopolanie w okresie jesienno-zimowym sprawdzają stan jakości powietrza w swoim miejscu zamieszkania, np. poprzez aplikacje mobilne i strony internetowe. Ponad połowa deklaruje, że robi to dwa razy w tygodniu lub częściej, a jedna trzecia codziennie. W przypadku przekroczenia norm zanieczyszczenia wielu mieszkańców unika spacerów i wietrzenia mieszkań (odpowiednio 45% i 53,7%). Jednocześnie mieszkańcy Krakowa, jako najliczniejsza grupa spośród mieszkańców Małopolski, gotowi są do rezygnacji z poruszania się samochodem na rzecz ekologicznych form transportu – 72,2%.

Mapa 2. Małopolanie korzystający z ekologicznych form transportu (%)

Małopolska, to jeden z najbogatszych i najbardziej zróżnicowanych kulturowo regionów w Europie, a sam Kraków może się poszczycić kilkoma milionami eksponatów w swoich muzeach. Utrwalanie i zachowanie wszelkiego rodzaju dóbr kultury w formacie cyfrowym, stało się możliwe dzięki procesowi digitalizacji. Małopolanie wiedzą, że istnieje elektroniczna, zdigitalizowana forma kultury, a największą wiedzą w tym temacie wykazują się mieszkańcy Krakowa – 77,4%. Największym zainteresowaniem cieszą się tzw. współczesne dzieła (np. e-booki, filmy, programy telewizyjne) dostępne za pośrednictwem Internetu – 60,6%. Drugą pozycję w kolejności zajmują zasoby biblioteczne (np. książki, starodruki, rękopisy, mapy, nuty) – 38,6%.

Wykres 2. Korzystanie przez Małopolan z wybranych form cyfrowych zasobów dziedzictwa kulturowego a wiek (%)

W kwestii korzystania z mediów społecznościowych aż 86,4% respondentów zadeklarowało, że posiada konto w co najmniej jednym serwisie. Najbardziej popularnym serwisem społecznościowym wśród Małopolan (69,3%) jest Facebook. W przypadku trzech najczęściej wskazywanych przez respondentów serwisów, tj. Facebooka, Instagrama oraz Naszej-Klasy głównym motywem posiadania konta jest „utrzymywanie kontaktów ze znajomymi, grupami znajomych”.

Ekonomia społeczna - co to takiego?

Ekonomia społeczna oczami Małopolan, to z kolei rozdział poświęcony wiedzy na temat tego sektora gospodarki, w którym podejmowane przedsięwzięcia i projekty zorientowane są na użyteczność społeczną. Z formalnego punktu widzenia ekonomia społeczna związana jest zazwyczaj z działalnością na pograniczu sektora prywatnego oraz publicznego. Mieszkańcom regionu „ekonomia społeczna” najczęściej kojarzy się z rozwojem lokalnym oraz „z przedsiębiorczością” (37,5% i 27,8%).

Niemal 60,0% respondentów nigdy nie spotkało się z ofertą przedsiębiorstw społecznych. Około 1/5 wskazań dotyczyła odpowiedzi „tak - w mediach (Internet, TV, prasa, itp.)”. Jak wynika z danych, grupę wiekową, która najczęściej spotyka się z ofertą przedsiębiorstw społecznych, stanowią najmłodszy respondenci (tj. 18-24 lata). Co ciekawe, z ofertą przedsiębiorstw społecznych najrzadziej spotykają się mieszkańcy miasta Krakowa - 67,6%.

Wykres 3. Skojarzenia Małopolan z pojęciem "ekonomia społeczna" (%)

Badanie opinii mieszkańców Małopolski jest prowadzone od 2012 roku, a jednym z jego celów jest przedstawienie zróżnicowania opinii mieszkańców Małopolski w odniesieniu do ich miejsca zamieszkania w poszczególnych podregionach województwa. Taka analiza stanowi wskazówkę do określenia kluczowych wyzwań stojących przed polityką rozwoju w przekroju terytorialnym. W badaniu wzięli udział mieszkańcy wszystkich sześciu małopolskich podregionów, a łącznie przeprowadzono 3002 wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo. W każdym z obszarów terytorialnych w badaniu wzięło udział co najmniej 500 respondentów.

Zapraszamy do zapoznania się z raportem [Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2019](#)

Źródło wykresów i map w artykule: opracowanie własne na podstawie wyników badań.